

ประโยค ๑-๒
ปัญหา บาลีไวยากรณ์
สอบ วันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๔๘

๑. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่าง ต่อไปนี้
- ก. อักษรวิธี ว่าด้วยอักษร จัดเป็น ๒ คือ.....๑
- ข. กรณที่ทำอักษร มี ๔ คือ.....๑
๒. สนธิกริโยปกรณคืออะไร ๑ ในสระสนธิ ได้สนธิกริโยปกรณเท่าไร ๑ อะไรบ้าง ๑
๓. คำพูดในบาลีภาษาจัดเป็นวจนะไว้เท่าไร ๑ อะไรบ้าง วจนะนั้นมีเครื่องหมายให้แปลกกันที่ไหน ๑
๔. วิภัติอาชยาด จัดเป็นกัณหวด ๑ หมวดนั้น ๑ บอกกาลอะไร ๑
- จงเขียนวิภัติหมวดปัญจมีเฉพาะฝ่ายปรัสบทมาดู ๑
๕. บัจจัยสำหรับประกอบกับกิริยาภิตก์ แบ่งเป็นกัณหวด ๑ อะไรบ้าง ๑ บัจจัยไหนบอกกาลอะไร ๑ รูปวิเคราะห์ต่อไปนี้ เป็นรูปและสาธนะอะไร ๑
- ก. คจฺจนฺติ เอตฺถาติ คติ ๑
- ข. ภูยฺชิตฺตพฺพนฺติ โภชนํ ๑
๖. จงบอกชื่อสมาสในรูปวิเคราะห์ต่อไปนี้
- ก. สีสฺตบฺจ สมฺภูจฺบฺจ สีสฺตสมฺภูจฺ (จาน) ๑
- ข. สห มจฺจนฺเรน ยํ วัตตตฺตีติ สมฺจฺจนฺเร (จิตฺต) ๑
- ค. สํสาเร ทฺกฺขํ สํสาเรทฺกฺขํ ๑
- ฆ. สมฺโณ จ พฺราหฺมโณ จ สมณฺพฺราหฺมณา ๑
- ง. อาคตา สมณฺมา ยํ โส อาคตสมฺโณ (อาราโม) ๑
๗. ในโคตตตัทธิต มีบัจจัยเท่าไร ๑ อะไรบ้าง ๑ ปุชนีย, สติมา, ทฺวิธา ลงบัจจัยอะไร ๑ ในตัทธิตไหน ๑

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง.

เฉลย ประโยค ๑-๒
ปัญหา บาลีไวยากรณ์

๑. ได้เติมคำที่ถูกต้องในช่องว่างดังต่อไปนี้
- ก. อักษรวิธี ว่าด้วยอักษรจัดเป็น ๒ คือ สมัญญาภิธาน แสดงชื่ออักษรที่เป็นสระ และพยัญชนะพร้อมทั้งฐานกรณ์ ๑ สนธิ ต่ออักษรที่อยู่ในคำอื่นให้เนื่องเป็นอันเดียวกัน ๑
- ข. กรณที่ทำอักษรมี ๔ คือ ชิวหามชฌม์ ทำมกลางลิ้น เป็นกรณของอักษระที่เป็นतालुश्च ๑ ชิวโหปคัค ถัดปลายลิ้นเข้ามา เป็นกรณของอักษระที่เป็นมูทश्च ๑ ชิวหคัค ปลายลิ้น เป็นกรณของอักษระที่เป็นทันตश्च ๑ สกฏฐาน์ ฐานของตน เป็นกรณของอักษระที่เหลือนอกจากนี้ คือ กัณฐश्च โองฐश्च นาลิกัณฐानश्च ๑ ។
๒. สนธิกริยาโยปกรณ คือ วิธีที่เป็นอุปการะแก่การทำสนธิ ในสระสนธิได้สนธิกริยาโยปกรณ ๗ ។ คือ โลโป ๑ อาเทโส ๑ อากโม ๑ วิกาโร ๑ ปกติ ๑ ทิม ๑ รสส์ ๑ ។
๓. คำพูดในบาลีภาษาจัดเป็นวจนะไว้ ๒ ។ คือ เอกวจนะ ๑ พหุวจนะ ๑ วจนะนั้นมีเครื่องหมายให้แปลกกันที่ท้ายศัพท์เหมือนคำว่า ปุริโส ชายคนเดียว เป็นเอกวจนะ ปุริสา ชายหลายคน เป็นพหุวจนะ ។
๔. วัตตติอาชยาตจัดเป็น ๘ หมวด ។ หมวดวตตมานา ปณฺจมี สตฺตมี บอภัจจันกาล, หมวดปโรกขา หियตฺตนี อชฺชตฺตนี บอภอติตกาล, หมวดภวิสฺสนฺติ กาลาติปฺตติ บอภอนาคตกาล ។ ได้เขียนวัตตติหมวด ปณฺจมี เฉพาะฝ่ายปรัสบท คือ

ปณฺจมี

เอก.	พหุ.
ป. ตุ	อนตุ
ม. ทิ	ถ
อุ. มิ	ม

๕. ปัจจัยที่สำหรับประกอบกับกิริยากิตก์ แบ่งออกเป็น ๓ หมวด ๆ คือ
- กิตปัจจัย มีปัจจัย ๓ ตัว คือ อนต ตวนตุ ตาวิ ๑
 กิจปัจจัย มีปัจจัย ๒ ตัว คือ อนีย ตพพ ๑
 กิตกิจปัจจัย มีปัจจัย ๕ ตัว คือ มาน ต ตุน ตฺวา ตฺวาน ๑
 อนต มาน บอปัจจัยบังกาล
 อนีย ตพพ บอความจำเป็น
 ตวนตุ ตาวิ ต ตุน ตฺวา ตฺวาน บออดีตกาล
- ก. เป็นกัตตุรูป อธิกรณสาธนะ
 ข. เป็นกัมมรูป กัมมสาธนะ
๖. ได้บอกชื่อสมาสในรูปวิเคราะห์ดังต่อไปนี้
- ก. ชื่อ วิเสสโนบายบพ กัมมธารยสมาส ๆ
 ข. ชื่อ สหบุพพบพ พุพพิหิสมาส ๆ
 ค. ชื่อ สัตตमित्तปุริสสมาส ๆ
 ฉ. ชื่อ อสมาทาร หวันทวสมาส ๆ
 ง. ชื่อ ทุตติยาพุพพิหิสมาส ๆ
๗. ในโคตตัทธิมียปัจจัย ๘ ตัว ๆ คือ ณ, ฉายน, ฉานน, ฉนฺย, ฉนิ, ฉนิก, ฉนฺว, ฉนฺร ๆ
- ปูชนีย โลง อีย ปัจจัย ใน ฐานตัทธิต
 สติมา โลง มนฺตุ ปัจจัย ใน ตัทสสัทธิตัทธิต
 ทูวิธา โลง ฐา ปัจจัย ใน ภูมิภาคตัทธิต